

SZÉCHENYI

2020



MINISZTERELNÖKSÉG

## Tájékoztató

a Vidékfejlesztési Program keretében társfinanszírozott  
projektek megvalósításával kapcsolatban felmerült  
gyakorlati kérdésekről

2018. április



Európai Unió  
Európai Mezőgazdasági  
Vidékfejlesztési Alap



A vidéki térségekbe beruházó Európa

## Tartalomjegyzék

1. Mérföldkövek módosítása.....	3
2. Változás bejelentés.....	3
3. Műszaki tartalom, projekt tartalom változása .....	6
4. Projekt megvalósításra vonatkozó határidők.....	13
5. Létszámtartásra vonatkozó szabályok.....	13
6. Közbeszerzés a VP keretében támogatott projektek esetében .....	13
7. Támogatási előleg igénylésére vonatkozó szabályok.....	14
8. Kötelezettségátadás .....	16
9. Örökléssel kapcsolatos kérdések.....	17

## 1. Mérföldkövek módosítása

Abban az esetben, amikor a kedvezményezetti érdekkörön kívül álló okok miatt válnak teljesíthetlenné a támogatási kérelemben meghatározott mérföldkövek, az alábbi eljárás keretében van lehetőség a mérföldkövek módosítására.

A módosításra **elektronikus úton**, a [www.mvh.allamkincstar.gov.hu](http://www.mvh.allamkincstar.gov.hu) honlapon elérhető e-ügyintézés felületen van lehetőség. A módosítás feltöltésében a széchenyi2020 weboldalán elérhető *Felhasználói segédlet a változás bejelentés benyújtásához* című tájékoztató nyújt segítséget.

A módosításhoz szükséges a támogatási kérelemben megadott mérföldkő sorszámára történő hivatkozás, az új időpont megadása és a változás indokait tartalmazó dokumentum felcsatolása.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a projekt fizikai befejezésére a felhívásban rögzített végső határidő az irányadó, azaz a projekt befejezésére és az utolsó kifizetési kérelem benyújtására a beruházási felhívások többségénél legfeljebb 24 hónap, egyes felhívásoknál 36, esetenként 48 hónap áll rendelkezésre, azonban minden esetben a Támogatói Okirat hatályba lépésétől számítottan. Ezek a határidők nem módosíthatók.

Nem módosítható az a határidő, amit jogszabály a kifizetési igénylés benyújtására (pl. első kifizetési igénylés – 12 hónap 10 %) külön határoz meg.

Nem kell módosítást kezdeményezni, amennyiben a kedvezményezett által vállalt projekt szintű mérföldkövek elérése 3 hónapot meg nem haladóan késik a hatályos támogatási szerződésben, Támogatói Okiratban (a továbbiakban együtt: Támogatói Okirat) rögzített időponthoz képest, és ez nem érinti a projekt befejezésére vállalt határidőt.

Nem kell továbbá a mérföldkövek módosítását kezdeményezni abban az esetben sem, ha a támogatási kérelemben rögzített első mérföldkő időpontja a Támogatói Okirat hatályba lépéséig eltelt. Ebben az esetben ugyanis – mint ahogyan ezt a Támogatói Okirat Záró rendelkezések fejezete leírja – az egyes mérföldkövek tekintetében az ütemezés a kérelemben megjelölt időponthoz képest automatikusan 6 hónappal meghosszabbodik a hatályba lépés napját követő naptól számítva. Ezen túlmenően a kedvezményezett a Támogatói Okirat kézhezvételét követő naptól, avagy az okok tudomásra jutásától számított 8 napon belül kérheti a mérföldkövek teljesítési határidejének módosítását.

## 2. Változás bejelentés

A mérföldkövek kedvezményezetti érdekkörön kívül álló okok miatti teljesíthetlensége esetén történő változás bejelentésen túlmenően a Támogatói Okirat kézhezvételét követően a kedvezményezett köteles a tudomására jutástól számított 8 napon belül bejelenteni a támogatott projektjével kapcsolatos változásokat.

A kedvezményezettek által benyújtott módosítási igényeket az Vidékfejlesztési Program Irányító Hatósága (továbbiakban: IH) egyedileg vizsgálja. Amennyiben a módosítási kérelem jogszabályba ütközik, vagy a kezdeményezett módosítás jogkövetkezmény alkalmazását eredményezné, vagy a fejlesztési forrásokat meghatározó fókuszterületeket érint, úgy a kérelem részben vagy egészben elutasításra kerül.

Pl.: a támogatási kérelemben egy már meglévő, használatban lévő épület energiahatékonysági korszerűsítése útján kívánják biztosítani a gazdasági tevékenységhez a szükséges épületet. A kedvezményezett kéri a megvalósítási hely módosítását, de az új telephelyen nincs használatban lévő épület, azaz új épület építése szükséges. Ebben az esetben, mivel a projekt az energiahatékonysági fókuszterület forrásából került támogatásra, aminek feltétele, hogy a projekt következtében a fosszilis energiafelhasználás csökkenjen (akár az energiahatékonyság javulása, akár megújuló energia termelését célzó beruházás révén), az építendő új épületnek viszont a korábbi energiafelhasználása nulla, azaz lehetetlen fosszilis energiafelhasználás-csökkenést elérni, a kérelmet az IH kénytelen elutasítani.

**A tervezett módosítás nem járhat fókuszterületek közötti forrásátcsoportosítással! Arra vonatkozóan, hogy mely projektelelem támogathatósága milyen forrásból (fókuszterületről) került jóváhagyásra, - ha a Támogatói Okirat nem ad információt - mielőtt módosítási szándékát benyújtaná, kérje ki az IH előzetes állásfoglalását!**

Felhívjuk a kedvezményezettek figyelmét, hogy az IH jóváhagyása előtt a módosítással érintett projekteleme megvalósítását csak saját felelősségre kezdhetik meg! Az IH felhívja továbbá a kedvezményezettek figyelmét, hogy **a fejlesztés megvalósítására rendelkezésre álló idő – általában 24 hónap – az eredeti Támogatói Okirat hatályba lépésétől számítódik (lásd 1. pont)**, és nem módosítható. Kérjük ezt figyelembe venni különösen akkor, ha a módosítás új engedélyezési eljárással vagy közbeszerzéssel jár.

A változásokat nem minden esetben szükséges ÖNÁLLÓ változásként bejelenteni. Az esetek bizonyos típusait elég a kifizetési kérelmekben jelezni.

### **1. Önálló változás bejelentést igényelnek az alábbi esetek:**

- Az IH elismeri, hogy a pályázati felhívások megjelenése és a támogatási kérelmek benyújtása óta mind az építőipari árak, mind a támogatással érintett gépek és eszközök tekintetében jelentős áremelkedés tapasztalható a hazai piacon. Ennek alapján hozzájárul ahhoz, hogy a Támogatói Okirattal rendelkező kedvezményezettek – amennyiben ez előnyt jelent a számukra – a támogatási kérelemben bemutatott építési tételeket, valamint eszköz(ök)re és gép(ek)re vonatkozó költségeiket újraértékeljék, és így kérjék a beruházás összes költségének módosítását.

**A kedvezményezetteknek a záró kifizetési igénylés benyújtásakor van lehetőségük igazolni a projekt elszámolható összköltségének a megemelkedését és kérni a projekt támogatási intenzitásának újra megállapítását.** A módosítási igény a belső korlátokra vonatkozóan a felhívásokban foglalt előírások figyelembevételével kerül elbírálásra.

A beruházási költségek változásának elismertetése a következő szempontok alapján tehető meg:

1. A módosítási igényt **2017. december 1-től a kedvezményezett kezdeményezheti a záró kifizetési igényléssel egyidejűleg benyújtott** változás-bejelentés formájában.
2. **építési tételek:** Amennyiben az építési tételeket az érvényes Építési Normagyűjteményben (továbbiakban: ÉNGY) beazonosították, úgy a költségemelkedés a kifizetési igénylés benyújtásakor érvényes ÉNGY referenciaárak mértékéig ismerhető el;
3. Amennyiben az adott tételek a támogatási kérelem időszakában az ÉNGY tételeivel nem voltak beazonosíthatók - ezért 3 árajánlattal kerültek a támogatási kérelemben alátámasztásra - és időközben sem váltak az ÉNGY szerint azonosíthatóvá, akkor 3 új árajánlattal kell az adott tétel költségének változását alátámasztani.

Ugyanakkor, ha az eredetileg árajánlatos tétel a kifizetési igénylés benyújtásakor már szerepel az ÉNGY-ben, úgy a kedvezményezettnek az elszámolásában már az ÉNGY szerint beazonosított tételt kell feltüntetnie, költségét pedig az ÉNGY referenciaár mértékéig (és nem a támogatási kérelemben jóváhagyott nyertes árajánlat szerint) számolhatja el.

4. **Eszközök, gépek és berendezések** tekintetében 3-3 új árajánlattal támaszthatják alá a költségek változását.

A benyújtott tételek alapján a beruházás egyes tevékenységeire (építés épületenként, építményenként, valamint gép, eszköz, berendezés esetén tételenként) új elszámolható költség, **a projekt összessége tekintetében új elszámolható összköltség kerül megállapításra, a korábban jóváhagyott támogatási összeg változatlanul hagyása mellett**, melynek alapján a Támogatói Okirat is módosul.

**Felhívjuk a kedvezményezettek figyelmét, hogy a támogatás eredetileg megállapított összegének felülvizsgálata nem lehetséges, a Támogatói Okiratban jóváhagyott támogatási összegnél magasabb összeg nem igényelhető!**

Tájékoztatjuk a kedvezményezetteket, hogy a fentiek alapján **amennyiben** magasabb lesz a projekt elszámolható összköltsége – változatlan támogatási összeg mellett – **a projekt támogatási intenzitása alacsonyabb lesz, melynek alapján a kedvezményezett jogosulttá válik további állami támogatás tartalmú pénzügyi termékek bevonására a beruházás megvalósításába.** Ilyen pénzügyi termék például az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (továbbiakban: AVHGA) által nyújtott garancia, ami felhasználható a támogatási **előleg igénybe vételéhez** szükséges bankgarancia fedezeteként. Az IH ezzel a lehetőséggel is meg kívánja könnyíteni a beruházások megvalósítását.

- építési projektek és építéssel járó technológiák **megvalósítási helyének változása** akár - a VP2-6.3.1-16 kódszámú Mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése felhívás

esetében - az életvitelszerű tartózkodási hely, vagy szociális szervezet esetében a székhely címének változása miatt,

- a projekt **műszaki, szakmai tartalmának módosítása** - bizonyos esetek kivételével,
- a pályázati felhívásban **projekt szinten meghatározott indikátorok** tervezett értékének változása,
- rendezvények, képzések **időpontjának és helyszínének** változása.

**Nem szükséges bejelenteni** a projekt költségvetésének azon változásait, amelyek a projekt megvalósítása során bekövetkezett árváltozásból (árfolyam-változás, árajánlathoz képest eltérő tényleges ár, stb.) adódnak. Kivétel ez alól, ha a kedvezményezett költségemelkedést kíván elismertetni, mert megtakarításból adódó költségátcsoportosításra tart igényt, vagy a beruházás megvalósítása során állami támogatás tartalmú pénzügyi terméket vesz igénybe.

## **2. NEM igényelnek önálló változás bejelentést az alábbi esetek:**

- módosított ÉNGY tétel(ek), amennyiben a műszaki, szakmai tartalom nem változik. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az ÉNGY tételekhez tartozó referenciaárak félévente frissítésre kerülnek, és a kifizetési kérelem benyújtásakor hatályos ÉNGY referenciaárak mértékéig lehet elszámolni.
- az ÉNGY-ben szereplő tételek esetében a támogatási kérelem benyújtásától az ÉNGY legfrissebb verziójáig történő alkalmazás. Amennyiben egy ÉNGY tétel a kifizetési kérelem benyújtásakor hatályos ÉNGY-ben már nem szerepel (megszűnt), akkor a legutolsó olyan ÉNGY referenciaár mértékéig számolható el, melyben az adott tétel még szerepelt.
- módosított árajánlatos tétel: amennyiben az új árajánlatos tétel ugyanazt a célt szolgálja, mint az eredetileg elfogadott tétel, és műszakilag is ugyanolyan vagy jobb paraméterekkel rendelkezik (tételek kiváltása). Ebben az esetben 3 új árajánlattal kell alátámasztani a tétel elfogadható piaci árát.
- eredetileg jóváhagyott szállító, kivitelező változása ugyancsak árajánlattal alátámasztva.

A fenti esetekben elegendő kizárólag a kifizetési igénylésben feltüntetni a változásokat, amennyiben a felhívásban megfogalmazott cél, a kötelezően előírt illetve vállalt műszaki-szakmai tartalom továbbra is azonos vagy magasabb szinten megvalósul.

## **3. Műszaki tartalom, projekt tartalom változása**

### **3.1. A műszaki-szakmai tartalom változtatási lehetőségeinek alapelvei**

A kedvezményezettek részéről felmerülő módosítási igények elbírálása a következő alapelvek figyelembe vétele mellett történik:

- **A kedvezményezett által benyújtott módosítási igény irányulhat a projekt műszaki tartalmi elemei közül egyre, vagy akár többre is, vagyis egyetlen pályázati felhíváshoz**

kapcsolódóan kérelmenként egymástól merőben eltérő változtatási igények merülhetnek fel. Ennek megfelelően teljes körűen egységesített szabályrendszer felállítása nem lehetséges: **minden esetben projektszinten, egyedileg, az adott projekt sajátosságait és a módosítási igény indokolását mérlegelve születik döntés a műszaki-szakmai tartalom módosításának elfogadásáról.**

- A módosítás nem változtathatja meg a projekt alapvető célját. A módosítás nem irányulhat olyan szempontra, amely jogosultsági feltétel volt az értékelés során és a módosítást követően már nem teljesülne.
- Az elbírálásánál előnyt jelentő feltételeket kedvezőtlenül érintő módosítás abban az esetben nem lehetséges, ha ezáltal a megváltozott projekt már nem érne el az IH által megállapított, támogathatóságot jelentő minimális pontszámot. Fontos, hogy a támogatási minimumot jelentő belső korlátokra is figyelemmel kell lenni. A módosítás akkor sem megengedett, ha a csökkent összpontszám a támogathatósági határt eléri, de például az üzleti tervre adott részpontszám a módosítást követően kevesebb, mint az üzleti terv tekintetében meghatározott, az egyes érintett felhívásokban rögzített minimum pontszám.
- A beruházási pályázatok keretében benyújtott kérelmek értékelése több rangsor kialakítása mellett történik. Pl. megvalósítási hely tekintetében konvergencia vagy központi régió; források tekintetében beruházási, vagy energiahatékonyságot javító források, stb. Az egyes rangsorokhoz eltérő – támogathatóságot meghatározó - minimum pontszámok tartoznak. **A projekt műszaki, szakmai tartalmának változása nem járhat együtt rangsorváltással.**

### 3.2. A támogatási kérelemben megjelölt megvalósítási helytől történő eltérés

A támogatási kérelemben megjelölt megvalósítási hely módosítása során figyelemmel kell lenni a következőkre:

- amennyiben a megvalósítási hely módosítása következtében változik a támogatási intenzitás meghatározásának alapját képező járási besorolás, úgy:
  - a megítélt támogatás nem növelhető, akkor sem, ha az új megvalósítási hely fejletlenebb járásban van az eredeti, a támogatási kérelemben megjelölt megvalósítási helyhez képest,
  - a megítélt támogatás csökkenhet, amennyiben az új megvalósítási hely fejlettebb járásban van az eredeti, a támogatási kérelemben megjelölt megvalósítási helyhez képest.
- a módosított megvalósítási helynek is meg kell felelnie a fejlesztéssel érintett ingatlanra vonatkozó, az egyes felhívásokban meghatározott feltételeknek. A rendezett tulajdoni és/vagy használati viszonyokat a kedvezményezettnek biztosítani kell és azokat a változás bejelentés során – legkésőbb a változás bejelentési kérelem benyújtásának időpontjáig kiállított dokumentumokkal – igazolni szükséges.
- az új helyszínnek a változás bejelentés benyújtásakor ugyanúgy meg kell felelnie a pályázati felhívás (jogosultsági) előírásainak, mint a korábbiak, és

- az egyes pályázati felhívásokban a megvalósítási helyhez közvetlenül kötődő tartalmi értékelési szempontok csak meghatározott korlátok mellett sérülhetnek.

Fentiek értelmében, amennyiben a projekt keretében engedélyköteles építési beruházás valósul meg, úgy az új megvalósítási hely tekintetében is igazolni kell, hogy az építési és amennyiben szükséges szakhatósági engedélyezési eljárást a kedvezményezett legkésőbb a változás bejelentési kérelem benyújtásakor megindította.

Az alábbi pályázati felhívások tekintetében **jogosultsági kritérium a beruházás vidéki térségben történő megvalósítása:**

- VP6-6.2.1-16 Nem mezőgazdasági tevékenységek elindításának támogatása - Mezőgazdasági tevékenységek diverzifikációja, mikrovállalkozás indítása
- VP2-6.3.1-16 Mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése (életvitelszerű tartózkodási hely/szociális szövetkezet esetében székhely)
- VP6-6.4.1-16 Nem mezőgazdasági tevékenységek beindítására és fejlesztésére irányuló beruházások támogatása
- VP6-7.2.1-7.4.1.1-16 - Településképet meghatározó épületek külső rekonstrukciója, többfunkciós közösségi tér létrehozása, fejlesztése, energetikai korszerűsítés
- VP6-7.2.1.2-16 - Egyedi szennyvízkezelés
- VP6-7.2.1-7.4.1.2-16 Külterületi helyi közutak fejlesztése, önkormányzati utak kezeléséhez, állapotjavításához, karbantartásához szükséges erő- és munkagépek beszerzése
- VP6-7.2.1-7.4.1.3-17 Helyi termékértékesítést szolgáló piacok infrastrukturális fejlesztése, közétkeztetés fejlesztése
- VP6-7.2.1.4-17 Tanyák háztartási léptékű villamos energia és vízellátás, valamint szennyvízkezelési fejlesztései
- VP6-16.9.1-17 Szolidáris gazdálkodás és közösség által támogatott mezőgazdaság

A megvalósítási helyszín – a VP2-6.3.1-16 Mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése című felhívás esetén az életvitelszerű tartózkodási hely, illetve szociális szövetkezet esetében székhely – módosítása során csak olyan települést, településrészt lehet megjelölni, amely a VP által meghatározott **vidéki térségben** található. (A vidéki térség azon települések összessége, melyek esetében közigazgatási jogállástól (város/község) függetlenül, a KSH 2014. évi Helynévtárának lakónépesség szerinti adatai alapján: - a település népessége 10 ezer főnél kevesebb; - 10 ezer fő feletti lakossággal rendelkező tanyás települések külterületei. Nem jogosult a fenti jellemzők ellenére sem: a Budapest és a budapesti agglomerációhoz tartozó települések.)

A beruházási jellegű felhívások többségében **többletpontban részesül** az a támogatási kérelem, amelynek esetében a megvalósítási hely a kedvezményezett eljárások besorolásáról szóló 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet alapján kedvezményezett, fejlesztendő vagy komplex programmal fejlesztendő eljárásban található. A megvalósítási hely módosítása során, ha a módosítást követően megjelölt megvalósítási hely társadalmi-gazdasági fejlettség szerinti járási besorolása jobb annál, mint ami az eredeti megvalósítási hely tekintetében volt, akkor a projekt a besorolás változás miatt kevesebb pontot kap erre a szempontra. Az új megvalósítási



helyet úgy kell megválasztani, hogy a csökkentett pontszámmal is elérje az IH által megállapított, a támogathatósághoz szükséges minimális pontszámot.

### 3.3 A műszaki tartalom változása

A beruházási jellegű felhívások esetében előfordulhat, hogy egy új technológia megjelenése vagy a projektbe tervezett építési tételek, eszközök árainak növekedése miatt szükségessé válik a műszaki tartalom változtatása. Főszabály, hogy a műszaki tartalom módosítása nem veszélyeztetheti a pályázati felhívásban előírt célokat, a vállalt indikátorokat és a beruházás működtetése kapcsán tervezett eredményeket.

- Beruházási pályázatok esetében a műszaki, szakmai tartalom változást az alábbiak szerint határozzuk meg:

#### 1. Építéssel járó beruházás:

1.1. Építési engedélyköteles építési beruházás során műszaki tartalomváltozás minden, ami az engedélyes tervtől, vagy kiviteli tervtől eltér. Ebben az esetben a módosítás feltétele az építési engedély módosítása, valamint műszaki ellenőr nyilatkozata, hogy az építmény továbbra is megfelel a támogatási kérelemben bemutatott funkciónak. (pl. beton tartószerkezet helyett acélszerkezet)

1.2. Nem engedélyköteles építési beruházás esetén a benyújtott tervek, leírásoktól való eltérés tekinthető műszaki, szakmai tartalom változásának.

2. **Eszközbeszerzés** esetén, ha a megvalósítás során más típusú (gyártmányú) gép, eszköz kerül beszerzésre, melynek műszaki paraméterei megegyeznek a támogatási kérelemben bemutatott és elfogadott gép/eszköz műszaki paramétereivel, úgy az nem tekinthető a műszaki, szakmai tartalom változásának. Ebben az esetben a kifizetési kérelemhez az új típusú/gyártmányú gépre vonatkozó 3 árajánlat benyújtása szükséges.

Gép, eszközbeszerzés esetén a műszaki paraméterekben akkor fogadható el negatív irányú módosítás (csökkenés), amennyiben ezek a változó paraméterek nem befolyásolják az eszköz / gép használatát, támogatási kérelemben bemutatott funkcióját. (pl. traktor esetén a vezetői fülke felszereltsége)

Felhívjuk figyelmüket, hogy amennyiben a Támogatói Okiratban elfogadott gép/eszközhöz képest eltérő – esetleg magasabb – műszaki tartalmú gépet/eszközt kívánnak megvásárolni, az igényelhető támogatás összege nem haladhatja meg a Támogatói Okiratban adott eszközre jóváhagyott összeget, kivéve, ha a projekt más tevékenységénél költségmegtakarítást érnek el, úgy azt – indokolt esetben – más költségelemre / tevékenység megvalósítására átcsoportosíthatják.

#### **Műszaki, szakmai tartalom növelése:**

- A projekt, projektelelem elfogadott műszaki, szakmai tartalmának növelése lehetséges, amennyiben az illeszkedik a projekt eredeti céljához, azonban az ezzel járó esetleges költségnövekedés miatt **a teljes projektre megítélt támogatás nem növelhető**, még abban az esetben sem, ha a módosítás oka jogszabályváltozás, vagy hatósági előírás.
- Amennyiben a **projektben belül megtakarítás** következik be valamely költségvetel tekintetében, az így felszabaduló forrás **felhasználható más költségvetel tekintetében**.

### **Helyettesítő módosítás a műszaki, szakmai tartalomban:**

A projekt, projektelelem támogatási kérelemben benyújtott és elfogadott műszaki, szakmai tartalmának funkcionálisan egyenértékű változtatása lehetséges, amennyiben a helyettesítő műszaki, szakmai tartalom **legalább olyan paraméterekkel bír**, mint a hatályos szerződés részét képező tartalom (Például: tartósság, funkció, élettartam, terhelhetőség, kapacitás, stb.)  
**és**

- a módosítás oka jogszabály-változás, vagy (szak)hatósági előírás, vagy az igénybe vett – a jogszabály- vagy szerződés szerű teljesítéséért felelős – személy vagy szervezet (pl. tervellenőr, műszaki ellenőr) előírása vagy
- célja a beruházás, vagy működtetés, vagy egyéb fejlesztés szempontjából összességében költséghatékonyabb megoldás alkalmazása.

### **Műszaki, szakmai tartalom csökkenése:**

A projekt, projektelelem támogatási kérelemben benyújtott és elfogadott műszaki, szakmai tartalmának csökkenése, **azaz funkcionálisan csak részben egyenértékű** műszaki, szakmai megoldással történő kiváltása főszabályként akkor lehetséges, ha a módosítás oka jogszabályváltozás, (szak)hatósági előírás, **vagy előre nem látható, nem tervezhető, a kedvezményezettnek nem felróhatóan bekövetkezett esemény** (Például: A piaci árváltozások, vagy jogszabályváltozások, vagy szabványváltozások). A projekt, projektelelem jogszabálynak, szerződésnek, szabványoknak és rendeltetés szerű használatnak való megfelelését az igénybe vett – a jogszabály- vagy szerződés szerű teljesítéséért felelős – személy vagy szervezet (pl. tervellenőr, műszaki ellenőr) igazolja.

Ezen túlmenően ugyancsak lehetséges a műszaki, szakmai tartalom csökkentése, amennyiben

- nem a projekt alapvető célját jelentő projektelelem műszaki, szakmai tartalmának csökkentésére kerül sor annak érdekében, hogy a projekt alapvető célját jelentő projektelelem kapcsán bekövetkezett költségnövekedés költségátcsoportosítással – részben vagy egészben – kompenzálható legyen; (pl. funkcionálisan megfelelő, de kedvezőbb árú kerítés építése) vagy
- a műszaki, szakmai tartalom csökkentés az alapvető célok teljesülését elősegítő, **ésszerűsítést célzó módosítás**.

Amennyiben a műszaki, szakmai tartalom csökkenése nem jár együtt technológia Omódosítással, vagy nincs egyéb szakmai indoka, úgy az elszámolható összköltséget és az igénybe vehető támogatás összegét is arányosan csökkenteni kell az érintett tulajdonságtól, mennyiségtől való elmaradás arányában. Felhívjuk figyelmüket, hogy a pályázati felhívásban meghatározott belső korlátokat (pl. projekt előkészítés költsége) a csökkentett beruházási költség esetén is be kell tartani, így az elszámolható összköltség és a támogatás tovább csökkenhet.

#### Példák:

##### **a) Kertészet korszerűsítése**

A növényház magassága a támogatási kérelemben leírt 6,5 méter helyett 7,5 méter magasságúvá változik, mert a kedvezményezett egy újabb – korszerűbb – technológiát alkalmazna. Ugyanakkor a növényházaknál nagyobb tetőüvegek (több fény miatt) beépítésekor a belső acélszerkezeteknek megváltozik a kiosztása (egymástól való távolsága), ezért kisebb lesz a növényház alapterülete 1-2 %-kal.

A műszaki tartalom megváltozása nem veszélyezteti a felhívásban előírt célokat és a vállalt indikátorokat, ezért az ilyen jellegű változtatás megengedett.

##### **b) Épületek külső rekonstrukciója**

A támogatási kérelemben szereplő, felújításra váró épület külső nyílászáróinak cseréje és az épület szigetelése teljes mértékben megtörténik, azaz megfelel az energiahatékonysági vállalásának. Ugyanakkor a belső nyílászáróinak csak a felújítása fog megvalósulni a költségek növekedése miatt úgy, hogy a felújított elem műszaki színvonala megfeleljen a támogatási kérelemben megfogalmazott műszaki tartalomnak.

##### **c) Üzemcsarnok műszaki/szakmai tartalmának változása:**

A támogatási kérelemben szereplő beton tartószerkezet helyett acél tartószerkezet kerül kialakításra. A módosítás által az elszámolható nettó kiadás nem változik.

A példában jelzett műszaki tartalom változása nem befolyásolja az üzem működését, funkcióját.

##### **d) Üzemcsarnok műszaki/szakmai tartalmának változása:**

Az 1000 m<sup>2</sup>-esre tervezett üzemépület helyett 800 m<sup>2</sup>-es üzemépület kerül megépítésre úgy, hogy a beruházás célja, funkciója és a tervezett működtetésének célja nem módosul az üzem alapterületének csökkentése következtében. Ugyanakkor a beépítésre kerülő technológia nem változik, így nem indokolt emiatt az épület méretének módosítása, hiszen nem valósul meg a támogatási kérelemben bemutatott műszaki tartalom. A kért módosítás jóváhagyható, amennyiben a műszaki ellenőr igazolja, hogy a beépítésre kerülő technológia működtetését az alapterület változása nem befolyásolja, de annak módosulása arányában csökkenteni kell az üzemcsarnok építésére elszámolható költséget, és az igényelhető támogatás összegét is.

**Felhívjuk a kedvezményezettek figyelmét, hogy a VP IH minden műszaki, szakmai tartalomváltozást egyedileg mérlegel,** melynek eredményeként dönthet arról, hogy

- a módosítást jóváhagyja az elszámolható költségek változatlanul hagyása mellett, vagy
- a módosítást jóváhagyja az elszámolható költségek – és az igényelhető támogatás – csökkentése mellett, vagy
- elutasíthatja a módosítási kérelmet.

#### **Kifizetési kérelem, építési költségek elszámolása:**

A kifizetési kérelemben a megvalósított és elszámolni kívánt építési tételeket be kell azonosítani az **ÉNGY tételeihez**. 2017. november 30-ig a támogatási kérelem benyújtásakor érvényes ÉNGY referencia árakkal, míg a **2017. december 1-től benyújtásra kerülő kifizetési kérelmekben a kifizetési kérelem benyújtásakor érvényes ÉNGY referenciaárak mértékéig lehet elszámolni.**

Felhívjuk a figyelmet, hogy az ÉNGY az egyes tételek tekintetében maximális elszámolható árat – referenciaárat – tartalmaz. Amennyiben pl. a közbeszerzési kötelezettség miatt kötöttek a tényleges árak, a kedvezményezett a támogatási kérelem benyújtásakor érvényes ÉNGY kódokkal beazonosított tételek szerint számolhat el, a kifizetési igénylés benyújtásakor érvényes ÉNGY referenciaárak mértékéig.

Amennyiben van olyan építési tétel, mely a támogatási kérelemben még nem szerepelt az ÉNGY tételek között, de a megvalósításhoz szükséges volt, akkor a kifizetési kérelem benyújtásakor érvényes ÉNGY kódok szerint van lehetőség az elszámolására. Amennyiben az adott tétel nem azonosítható be az ÉNGY alapján, a tételről szóló számla kiállítását megelőző időpontban érvényes, előírtak szerinti 3 db árajánlattal szükséges alátámasztani, amelyek érvényességének legalább részben azonos időszakra kell esnie.

Amennyiben van olyan tétel, amely a támogatási kérelem benyújtásakor még szerepelt az ÉNGY tételek között, de a kifizetési kérelem benyújtásakor már nem, akkor azt a tételt a támogatási kérelemben szerepeltetett ÉNGY kóddal lehet elszámolni. A tételhez kapcsolódó referenciaár a legutolsó olyan ÉNGY szerinti érték lesz, amelyben még a tétel szerepelt (ilyen esetben nem kell árajánlatot benyújtani).

Az árajánlatra vonatkozó formai és tartalmi követelményeket a pályázati felhívás tartalmazza.

Amennyiben a kötelezően benyújtandó három árajánlat nem szerezhető be, úgy a forgalmazó nyilatkozatának ki kell terjedni arra, hogy az igényelt építési tétel, eszköz, gép egyedi gyártású és funkcionálisan azonos műszaki paraméterekkel rendelkező berendezés más forgalmazótól nem szerezhető be.

Felhívjuk a támogatást igénylők figyelmét, hogy a Kifizető Ügynökség a tervezett projekt teljes műszaki tartalmának megvalósulását ellenőrzi, függetlenül attól, hogy a megvalósításhoz szükséges tételekből hány tétel került elszámolásra a kifizetési kérelemben.

(Jellemzően emelkedtek az árak, ami alapján kevesebb építési tétellel is elszámolható a fejlesztés építési költsége.)

#### 4. Projektmegvalósításra vonatkozó határidők

A beruházási típusú felhívások esetében a kedvezményezett a Támogatói Okirat hatályba lépésétől számított 12 hónapon belül köteles az első kifizetési kérelmét benyújtani és a megítélt támogatási összeg legalább 10%-ával megegyező összeggel elszámolni.

A projekt fizikai befejezésére a Támogatói Okirat hatályba lépésétől számított, az egyes felhívásokban meghatározott időintervallum áll rendelkezésre.

#### 5. Létszámtartásra vonatkozó szabályok

A Vidékfejlesztési Program 17 db, beruházási típusú pályázati felhívása esetében a Miniszterelnökség 2017. október 2-án módosította a foglalkoztatotti létszám fenntartásának korábbi szabályát. A kedvezményezetteknek - az új szabályozás értelmében - a projekt megvalósítási időszakára vonatkozólag nem, csak a fenntartási időszakban kell vállalniuk, hogy a támogatási kérelem benyújtását megelőző üzleti év átlagos statisztikai állományi létszáma alapján meghatározott bázislétszámot fenntartják.

Felhívjuk a kedvezményezettek figyelmét, hogy amennyiben a fenntartási időszakra vonatkozólag megállapításra kerül a létszám-fenntartási kötelezettség megszegése, úgy a Támogató a támogatási jogviszonytól eláll.

#### 6. Közbeszerzés a VP keretében támogatott projektek esetében

A közbeszerzési **kötelezettség megállapításához**, a közbeszerzési eljárások szabályos lefolytatásához minden esetben a *közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvényt* (a továbbiakban: Kbt.) és végrehajtási rendeleteit kell alkalmazni, amelyekről a Közbeszerzési Hatóság [www.kozbeszerzes.hu](http://www.kozbeszerzes.hu) honlapján is lehet tájékozódni. A közbeszerzési kötelezettség megállapítása és betartása a jogszabály alapján **a támogatást igénylő, illetve a kedvezményezett feladata.**

A **részben vagy egészben európai uniós forrásból megvalósuló**, valamint árubeszerzés és szolgáltatás megrendelése esetén az uniós értékhatárt elérő, építési beruházás esetén az ötszázmillió forintot elérő értékű közbeszerzési eljárásba az ajánlatkérő **köteles felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadót bevonni**. A felelős szaktanácsadó, vagy igénybevett más szakértő segítséget nyújt a közbeszerzési kötelezettséget meghatározó **becsült érték** meghatározásában, valamint a **részekre bontás tilalmának** közbeszerzési jogi

értelmezésében. A felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadók névjegyzéke a Közbeszerzési Hatóság [www.kozbeszerzes.hu](http://www.kozbeszerzes.hu) honlapján elérhető.

Fontos hangsúlyozni, hogy még azon szervezetek - ideértve például az őstermelőket is – támogatott beszerzése is közbeszerzés keretében valósítható meg, melyek egyébként nem tartoznának a törvény hatálya alá, azonban a támogatás tárgyát (árubeszerzés, építési beruházás, szolgáltatás megrendelés) tekintve – figyelemmel a Kbt. részekre bontás tilalma szabályára – a támogatás összege eléri vagy meghaladja a nettó 40 millió forintot.

Ezen szabály alól kivételt jelent, ha a beszerzés képzési vagy kutatás-fejlesztési és innovációs célú támogatásból valósul meg.

A kedvezményezettek által lefolytatott közbeszerzéseket a Vidékfejlesztési Program Irányító Hatósága (a továbbiakban: IH) közbeszerzési utóellenőrzésnek (jogi, támogathatósági, elszámolhatósági, műszaki) veti alá.

A támogatást igénylő a közbeszerzési eljárás lefolytatását **saját felelősségére, hatályos Támogatói Okirat nélkül is megkezdheti**, azonban az IH általi közbeszerzési utóellenőrzés lefolytatására és támogató tartalmú utóellenőrzési jelentés kiadására csak a támogatói döntés megszületését követően kerül sor.

A támogatást igénylő, illetve a **kedvezményezett kötelessége**, hogy az általa lefolytatott **közbeszerzési eljárás eredményéről, eredménytelenségéről**, az ajánlattevő(k) kizárásáról, a szerződés teljesítésére való alkalmatlanságának megállapításáról, ajánlatának egyéb okból történt érvénytelenné nyilvánításáról, valamint ezek részletes indokáról hozott döntéséről **a döntés meghozatalát követő munkanapon**, de **legkésőbb az ajánlatok elbírálásáról szóló írásbeli összegezés megküldésének napján értesítse az Irányító Hatóságot**. Az ajánlatok elbírálásáról szóló írásbeli összegezés megküldését követő **két munkanapon** belül meg kell küldeni a közbeszerzési eljárás során keletkezett **összes dokumentumot** és a Kbt. 27. § (1)-(2) bekezdése szerinti közbeszerzési szabályzatot az IH részére.

A közbeszerzési dokumentumok **elektronikus feltöltésére** a [www.palyazat.gov.hu](http://www.palyazat.gov.hu) weboldal e-ügyintézés menüpontjának Közbeszerzések almenüjén keresztül vagy az Elektronikus Pályázó Tájékoztató és Kommunikációs Rendszer felületén van lehetőség (<https://eptk.fair.gov.hu>).

Az Irányító Hatóság az **ellenőrzés eredményétől** függően vagy **támogató tartalmú** utóellenőrzési vagy utólagos ellenőrzésről készült jelentést állít ki, vagy **szabálytalansági eljárást** folytat le és a megítélése szerint szabálytalanság megállapítására okot adó közbeszerzési jogsértés esetén jogorvoslati eljárást kezdeményez.

**A kedvezményezett részére támogatás - a támogatási előleg-kifizetés kivételével - csak a támogató tartalmú utóellenőrzési vagy utólagos ellenőrzésről készült jelentés megléte esetén folyósítható!**

## **7. Támogatási előleg igénylésére vonatkozó szabályok**

A Támogatói Okirattal jóváhagyott és megvalósítani kívánt beruházások előfinanszírozásához előleg vehető igénybe. Ezt a hatályos Támogatói Okirattal rendelkező, nem egyszeri elszámolást választó kedvezményezettek – akár konzorciumok is – a záró kifizetési igénylés benyújtásig bármikor igényelhetik. Az egyes pályázati felhívások „A finanszírozással kapcsolatos információk” című fejezetben minden esetben tájékoztatást adnak arról, hogy előleg igénylésére van-e lehetőség, amennyiben igen, akkor mennyi annak maximális mértéke.

A kedvezményezettek, konzorcium esetén a konzorcium vezetője - a tagok javára is -, az előleg folyósítását elektronikus úton igényelhetik „**Előlegfizetési kérelem**” benyújtásával a Magyar Államkincstár honlapján keresztül, az alábbi elérhetőségen: <https://www.mvh.allamkincstar.gov.hu/e-ugyintezes>

Az előlegfizetés feltétele az igényelt **előleg összegével megegyező összegű mértékű biztosíték** nyújtása, ami kizárólag készpénzletét, garanciavállaló nyilatkozat, garancia szervezet által vállalt kezesség, biztosítási szerződés alapján kiállított - készfizető kezességvállalást tartalmazó - kötelezvény, vagy állami kezesség lehet.

E biztosíték célja, hogy, amennyiben a kedvezményezett az előleggel nem vagy csak részben számol el, úgy a biztosítékból lehívható a követelt összeg.

A biztosítéknak az előleggel történő elszámolás elfogadásáig kell rendelkezésre állnia. A biztosíték elfogadásáról és annak felszabadításáról is a Magyar Államkincstár, mint kifizető ügynökség dönt. Fontos, hogy a biztosíték kedvezményezettje minden esetben a Magyar Államkincstár legyen.

Az előleg igénylésének tehát azon kívül, hogy hatályos Támogatói Okirattal kell rendelkezni, kizárólag fenti biztosítékok valamelyikének megléte a feltétele, a Magyar Államkincstár egyéb körülményeket főszabályként nem vizsgál.

**Nem kell biztosítékot felajánlaniuk** az ún. közjogi szervezeteknek, mint például helyi és nemzetiségi önkormányzatok, költségvetési szervek, közttestületek (kamarák), a hatósági feladatot ellátó egyéb szervezeteknek, továbbá abban az esetben, ha az előleg nem érne el az 500 eurónak megfelelő forintösszeget.

A központi költségvetési szervek, helyi önkormányzatok, társulásaik, többségi állami tulajdonban álló gazdasági társaságok előlegigénylés esetén projektszintű likviditási tervet készítenek. Az előleg kifizetésére csak az IH által jóváhagyott likviditási terv birtokában van lehetőség. A biztosítékokról szóló dokumentációkat **az Előleg fizetési kérelem elektronikus benyújtásával egyidejűleg papír alapon is be kell nyújtani.**

Benyújtási cím:

Magyar Államkincstár

Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Támogatások Pénzügyi Főosztálya

Biztosíték- és Követeléskezelési Osztályára

1476 Budapest, Pf.: 407.

A kitöltési útmutató a Magyar Államkincstár honlapján érhető el.

A kérelem elfogadása esetén az előleget a kedvezményezett számlájára utalja a Kincstár, de ha bankgarancia a biztosíték, arra is lehetőség van, hogy az ahhoz kapcsolódó ún. korlátozott rendelkezésű számlára fizessenek, mely által a biztosítékot nyújtó pénzügyintézet is nyomon követheti az előleg felhasználást.

## 8. Kötelezettségátadás

### 1. Általános feltételek

**A vonatkozó jogszabályok lehetőséget nyújtanak a kedvezményezett számára arra, hogy a támogatási jogviszonyból eredő kötelezettségeit másra átruházhassa.** Így, amennyiben egy földterületet, melyen támogatott gazdálkodás folyik értékesítik, a vevő változatlan feltételekkel folytathatja a tevékenységet, és jogosult lehet a megítélt támogatásra is.

De ez nem csak lehetőség, hiszen, amíg a támogatási jogviszony fennáll, és abból kötelezettségek keletkeznek, a kedvezményezett csak úgy ruházhatja át mezőgazdasági üzeme egészét vagy a kötelezettség vállalásával érintett részét, ha az átvevő a kötelezettségeket is átvállalja.

Szintén módot ad ez arra, hogy, amennyiben valaki beruházásra nyert el támogatást, de azt nem kívánja, vagy nem tudja megvalósítani, esetleg más gazdasági formában tenné, akkor átruházza jogait és kötelezettségeit, ezáltal más személy lépjen a támogatási jogviszonyba.

**Főszabály szerint csak egy személy, illetve gazdálkodó szervezet lehet az átvevő, de a felhívás rendelkezhet úgy, hogy a kötelezettségeket több személy, vagy gazdálkodó szervezet vállalja át.**

**Fontos, hogy a kötelezettség átvállalásához az IH előzetes jóváhagyása szükséges, amelyet akkor kaphat meg a kötelezettséget átvállaló, ha a pályázati felhívás valamennyi feltételének – jogosultságinak és tartalmának egyaránt – megfelel<sup>1</sup> a kötelezettség átadás kérelmezésének időpontjában.**

Az aktuális állapot felméréséhez az átadás bejelentését követően az IH rendkívüli helyszíni ellenőrzést rendelhet el.

Ha az IH a kötelezettségátadást jóváhagyja, a Támogatói Okirat módosításra kerül. [Megjegyzés: Ha az IH nem hagyja jóvá a kötelezettségátadást, akkor a Támogatói Okirat visszavonásra kerülhet.] Ebben már kedvezményezett az átvevő lesz, az ő költségvetését tartalmazza majd az okirat, ezen időponttól kizárólag ő lesz jogosult kifizetési igénylést benyújtani, kizárólag a nevére és címére szóló elszámoló bizonylatokkal. Ez azt is jelenti tehát, hogy az átadóval a kifizető ügynökség elszámol. Az átvállalással az átadó mentesül a szerződéses kötelezettségek alól, de köteles a fejlesztést átadni az átvevőnek.

---

<sup>1</sup> Az IH nem mérlegelheti a jóváhagyást, ha a kedvezményezett személyében azért következik be változás, mert jogszabály kötelezően előírja a jogutódlást.



A támogatói okirat módosításához ezért feltétlenül szükséges

- valamennyi melléklet benyújtása,
- a korábban igényelt, még el nem számolt előleg elszámolása, vagy visszafizetése, vagy jogszabály által elrendelt átadás esetében annak igazolása, hogy az el nem számolt előleget az átadó az átvevőnek átadta,
- az előleg-elszámolást tartalmazó kifizetési igénylés IH és kifizető ügynökség általi jóváhagyása,
- az átadó és az átvevő költségvetésének elfogadása.

Az átadó költségvetése a Támogatói Okirat módosítását követően nem módosítható.

**2. Konzorciumi tagok cseréje, új konzorciumi tag bevonása, konzorciumi tag kilépése** esetén a <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523> felületen a [Támogatások konzorciumi formában történő igénybevételére vonatkozó szabályok](#) hivatkozás alatt található IH-közleményben foglaltak irányadók.

**3. Abban az esetben, ha a kedvezményezett KKV státusza**

- a vállalkozás árbevételének, létszámának a fejlesztéséhez kapcsolódó növekedése miatt változik meg, nincs szükség intézkedésre. (mint pl. *A Mezőgazdasági termékek értéknövelése és erőforrás-hatékonyság elősegítése a feldolgozásban* című felhívás esetén)
- felvásárlás folytán változott meg, de nagyvállalat nyújthatott be támogatási kérelmet az adott felhívás tekintetében, akkor a Támogatói Okirat módosítása szükséges, amelyhez változás bejelentési kérelmet kell benyújtania, ha ezt nem teszi meg elveszítheti a támogatásra való jogosultságát, tehát a Támogatói Okirat től való elállásra és a támogatás visszakövetelésére kerülhet sor.

**4. Nem minősül kötelezettségátadásnak a közreműködő bevonása**, mint például a „VP2-6.1.1-16 *A fiatal mezőgazdasági termelők számára nyújtott induló támogatásról*” című felhívásban szereplő lehetőség, hogy a családtámogatási ellátásban részesülő kedvezményezett a gazdaság vezetésében alkalmazottat, mint közreműködőt foglalkoztathat, ahol továbbra is a kedvezményezettnek kell a vállalkozás működésével kapcsolatos döntéseket meghoznia, és neki kell meghatároznia a közreműködő tevékenységét.

## 9. Örökléssel kapcsolatos kérdések

1. Amennyiben a támogatást igénylő a Támogatói Okirat kiadása előtt hunyt el:

**A támogatást igénylő elhalálozása esetén – amennyiben a felhívás úgy rendelkezik – az örökös részére is kiadható a Támogatói Okirat, az alábbiak szerint:**

A támogatást igénylő halála esetén a támogatói okirat kiadására irányuló **kérelem benyújtásának lehetőségéről a Magyar Államkincstár tájékoztatja az általa ismert örököst. Ha az örökös** kérelmezi a maga részére a Támogatói Okirat kiadását, az irányító

hatóság - a jogerős hagyatékátadó végzés benyújtását követően - az Államkincstár útján lefolytatja a jogosultsági ellenőrzést és a kérelem tartalmi értékelését az elhunyt támogatás igénylő és a támogatást igénybe venni kívánó örököse vagy örökösei vonatkozásában is.

Fontos, hogy több olyan – a Vidékfejlesztési Programban és uniós normában előírt – feltétel van, melynek az örökösnek is meg kell felelnie ahhoz, hogy az intézkedésben részt vehessen, ezek tekintetében nincs az irányító hatóságnak mérlegelési lehetősége. Egyébiránt **az örökös abban az esetben jogosult a támogatás igénybevételére, amennyiben az ellenőrzés és értékelés alapján az elhunyt és az örökös is elérte a pozitív támogatói döntéshez szükséges ponthatárt.**

2. Ha a támogatást igénylő a Támogatói Okirat kiadása után, azaz mint kedvezményezett hunyt el:

**A Magyar Államkincstár lefolytatja a jogosultsági ellenőrzést és a tartalmi értékelést az örökös tekintetében is, s abban az esetben léphet be a kedvezményezett helyett a támogatási jogviszonyba az örökös, ha megfelelt az ellenőrzés és az értékelés alapján.**

**A kedvezményezett halála esetén a Magyar Államkincstár a hagyatékátadó végzésben vagy öröklési bizonyítványban meghatározott támogatási összeget az örökös, illetve örökösök részére utalja.** Ha a hagyatékátadó végzés vagy öröklési bizonyítvány nem rendelkezik a támogatás tekintetében, az ügyfélnek azon örököse válik jogosulttá, aki a támogatás jellegű jogosultsághoz kötődő vagyontárgyat – például azt a földterületet, melyen a támogatott gazdálkodás folyik – örökölte. Ha azonban ezen a vagyontárgyon valakinek haszonélvezeti joga lesz, e jog jogosultja válik a támogatásra jogosulttá. Fontos, hogy a **támogatás átutalásához – ha még nem lenne ügyfélazonosítója – az ügyfél-nyilvántartási rendszerbe be kell jelentkezni.**

Ki kell emelni, hogy az öröklést, avagy a haszonélvezeti jog szerzését a jogutódlást igazoló döntés jogerőre emelkedését követő **egy éven belül igazolni kell.** Ha a szükséges okiratot ezen időpontig nem nyújtják be a Magyar Államkincstárhoz, úgy a jogutódlást igazoló döntés jogerőre emelkedését követő egy év elteltével, de legkésőbb az örökhagyó elhunytától számított három év elteltével megszűnik az igény érvényesíthetősége.

**Az intézkedések egy részénél mód van arra is, hogy a kedvezményezett halála esetén a Magyar Államkincstár a kedvezményezettel annak halálakor együtt élt házastársa vagy törvényes örököse kérelmére a támogatás igénybevételéhez kapcsolódó eljárást megindítsa.** Ebben az esetben a kifizető ügynökség a szükséges eljárási cselekményeket a vélelmezett örökös bevonásával elvégzi, de érdemi döntést csak a jogerős hagyatékátadó végzés benyújtását követően hoz.

*A fenti esetekben bekövetkező jogutódlással kapcsolatos kérdésekben a Magyar Államkincstár az Egységes Mezőgazdasági Ügyfél-nyilvántartási Rendszerbe történő nyilvántartásba vétel és változás bejelentés szabályairól szóló közleményei nyújtanak további segítséget valamint az*

*ezek melléklete szerinti nyomtatványokon terjeszthetők elő a kérelmek, melyeket a [www.mvh.allamkincstar.gov.hu](http://www.mvh.allamkincstar.gov.hu) oldalon érhetnek el az érintettek.*

**Amennyiben további kérdése merül fel a fenti tématerületekkel kapcsolatban, keresse fel a [www.szechenyi2020.hu](http://www.szechenyi2020.hu) weboldalt, illetve érdeklődjön a szechenyi2020 vagy a Magyar Államkincstár ügyfélszolgálatán.**